

BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY

FACULTY OF HISTORY AND PHILOSOPHY

DOCTORAL SCHOOL “HISTORY. CIVILIZATION. CULTURE”

Aspects of Cultural and Academic Associationism in Bukovina.

From the Bukovinian Society “Arboroasa” (1875-1877) to

“Junimea” (1878-1938)

DOCTORAL THESIS SUMMARY

Scientific Coordinator

Professor Dr. *Simona NICOARĂ*

Doctoral Candidate

Mirela CURCĂ

Cluj-Napoca

2024

SUMMARY

Summary	3
Introduction	5
Methodological aspects.....	13
Structure of the thesis.....	15
Insights into the sources and historiographical approaches.....	19
Chapter I	34
Cultural-national associationism within the Romanian space	34
I.1. Foundation of cultural associations in the 19 th century and their aim.....	34
I.2. Cultural, political and institutional situation of Bukovina. The avatars of Bukovinian associationism.....	49
I.3. Relations of cultural societies in Bukovina with other provinces inhabited by Romanians (1862-1918).....	95
Chapter II	116
Literary, scientific, didactic, professional and philanthropic societies in Bukovina (1862-1938)	116
II.1. “The Literary Society from the Bukovina Diocese”.....	116
II.2. “Society for Founding and Service of Public Libraries” (1851).....	117
II.3. Library of the gymnasium pupils in Cernăuți (1857).....	118
II.4. “Society for Romanian Culture and Literature in Bukovina” (1862).....	119
II.5. Society “Museum Siret” (1871).....	128
II.6. The Musical Society “Armonia” (1881).....	129
II.7. Society “The Romanian School” (1883).....	131
II.8. The Romanian Archaeological Society of Bukovina (1886).....	133
II.9. The Romanian Club (1887).....	134
II.10. Society “Museum” (1899).....	135
II.11. Society of Singing “Lumina” (1891).....	135
II.12. Society of Romanian Ladies of Bukovina (1891).....	136
II.13. The Romanian Pedagogical Reunion of Bukovina (1893).....	139
II.14. Society “The Young Romanian Woman” (1893).....	140
II.15. The Romanian Club in Rădăuți (1900).....	140
II.16. Reunion of Singing “Ciprian Porumbescu” (1903).....	141
II.17. Society “Rarăul” in Câmpulung (1896).....	142
II.18. “Societies of Archers” (1905).....	142
Chapter III	146
Societies of Students in Bukovina (1875-1938)	146
III.1. Romanian academic meetings “Bukovina” and “Moldova”.....	149
III.2. “The Orthodox Academy” – Society of Theology Students in Cernăuți.....	155
III.3. Romanian Academic Society „Dacia”.....	158
Chapter IV	164
Students’ Society „Arboroasa” in Cernăuți (1875-1877)	164
IV.1. The context and preliminary steps in founding the Academic Society „Arboroasa”....	165
IV.1.1. Putna celebration in 1871.....	165
IV.1.2. University of Cernăuți.....	170

IV.1.3. Centenary of Bukovina's rapture. The Independence War.....	174
IV.2. Founding of the Society „Arboroasa” of Students of Bukovina.....	178
IV.3. Evolution of organisation.....	185
IV.7. The trial „Arboroasa”.....	191
IV.8. The Students' Club „Arboroasa” (1919).....	200
Chapter V.....	208
The Academic Society „Junimea” (1878-1918).....	208
V.1. Founding of the Academic Society „Junimea” – 1878.....	208
V.2. Statutes of the Students' Society „Junimea”. Evolution of organisation – 1878-1914..	210
V.3. Presidents of the Society „Junimea”. Important members and actions.....	224
Chapter VI.....	248
National Activism of the Academic Society „Junimea”. Members' Contribution to the Great War and the Great Union.....	248
VI.1. National activism of the Academic Society „Junimea”.....	248
VI.2. Suspension of the Society „Junimea”. Members' role in the war and contribution to the Great Union.....	266
Chapter VII.....	280
The Activity of the Society „Junimea” within the Great Romania.....	280
VII.1. Social, political and cultural background of the inter-war Bukovina. Associationism in the inter-war Bukovina.....	280
VII.2. Refoundation of the Society „Junimea”. Aims, wishes, statutes and directions of activity.....	285
VII.3. National-cultural activity of the inter-war „Junimea” in Bukovina.....	294
VII.4. Presidents and important members of „Junimea”.....	310
VII.5. Suppression of the Students' Society „Junimea”. Attempts to reactivate.....	320
Conclusions.....	324
Bibliography.....	332
Annexes.....	364

Keywords: *cultural associationism, students' associationism, „homo bukovinensis”, Society „Arboroasa” in Cernăuți, irredentism, national activism*

This doctoral thesis – “Aspects of Cultural and Academic Associationism in Bukovina. From the Bukovinian Society *Arboroasa* (1875-1877) to *Junimea* (1878-1938)” – is the result of six years of research in archives and libraries in Iasi, Bucharest, Suceava, Cluj-Napoca and Piatra-Neamt. This work aims to study the evolution of the cultural-national societies of Bukovina, focusing on Societies *Arboroasa* and *Junimea* in Cernăuți. The two students' societies were less studied; this is the reason for offering ample research of their activity in the larger context of Bukovinian associationism and the Romanian one. These two associations made an important contribution to the Romanian people's cultural and national unity, consistently supporting the Romanian identity landmarks.

This research is dedicated to Bukovina, a Romanian territory with a troubled history that was under the domination of several powers for over 250 years. Bukovina belonged first to Moldova, then Austria, Romania, the USSR, Romania, then the USSR again; nowadays, it is split between Romania and Ukraine. The centenary of Great Romania celebrated in 2018, represented an impulse for the present doctoral thesis. Additionally, the reduced number of works dedicated to the cultural societies of Bukovina since their foundation till the Second World War motivated us to further our research.

This doctoral thesis started in 2018 when the historiographic effort for the study of the War of Unification and the Great Romania of 1918 was amplified. We considered it suitable to join this effort; our attention was drawn to the lack of research on associationism in Bukovina from its emergence till its suppression once the totalitarian regimes in Romania started.

This is an interdisciplinary approach to reconstitute the national activism specific to European states of the 19th century and the beginning of the 20th century. This associationism had cultural, social, professional and national features among the young students at the universities of the Austro-Hungarian Empire. Cultural associationism was a new and efficient form of defending national identity; it was a new spirit against the traditionalism of the Austrian and Austro-Hungarian university background. Its specific elements were culture, history, literature and national pedagogy, promoted in schools, universities and associations.

Literature, history, and geography became basic subjects for this new national pedagogy. Due to its specificity, the impact and the role played by these cultural associations, our approach is interdisciplinary.

Our research is based on a methodological approach on several levels; description, narration, analysis of beliefs and behaviour and semiotic study of the discourse are the most used methods, completed by comparing with other cultural Romanian phenomena about identity. The comparative aspect helped us point out the features of Bukovinian associations in the proposed time frame. We could thus notice major differences between the Romanian students in Brussels and other European universities. On the other hand, we could perceive the magnitude of the Bukovinian students' associationism similar to the Transylvanian ones within the Austro-Hungarian Empire. Firstly, we used the work tools specific to historic anthropology, which are based on subtle interdisciplinarity by using some terms and methods from other social sciences. We refer to demography, sociology, ethnology, linguistics, social psychology, imagology, political geography, political mythology and political sciences. This interdisciplinary spirit entails complex multilayered research of the proposed period, within the larger background of similar European phenomena. Secondly, we considered specific aspects of cultural history, reconstituting the context of the cultural associations – university, publications, implications culture and pedagogy had had in supporting the national conscience reinforcement. National education was one of the most efficient and indispensable tools of the Romanian identity phenomena – the focus of the cultural associations with activist spirit. Promoting the Romanian language and literature, as well as national history were considered the main pillars of the national life in all provinces inhabited by Romanians. Despite the difficulties specific to the era, imperial policies in schools, studying and promoting the Romanian language was a significant aim of the Romanian elite under foreign domination.

Our approach considered the social history of Bukovina, as it was reflected in multiple manifestations of the researched associations and societies. Such complex research allows an adequate understanding of the specificity of cultural activities, how they managed to support the national mentality in unfavourable circumstances. Furthermore, these associations sent many young people to study in the Kingdom of Romania or in big university centres abroad to maintain the Bukovinian intelligentsia. The elite was formed by personalities of principles, common aims and strategies; it enlivened the Romanian nation on the cultural, social and national levels. The elite had initiatives by organising balls, donations

and parties to support the young students; this was an important part of the history of these associations, answering our research questions.

Retracing the steps of all these manifestations based on a documenting effort enabled us to perceive the activist associationist phenomena in Bukovina, finding similarities in Transylvania or other regions and cultural spaces in Europe. Therefore, we could offer a comprehensive perspective on national communion and solidarity. The usage of comparisons, narration, analysis and synthesis represented an important facet of our doctoral research. The vast documentary material and diversity of sources helped us render aspects of the history of social and national imaginary and the development of the ethnical and national conception of Romanian Bukovinians. We analysed how they regarded themselves relating to other ethnicities and how they were perceived in the German linguistical space, following the model proposed by Klaus Heitmann. This fact enabled us to rebuild the general milieu where cultural-national associations activated and their significant role in defining the modern national Romanian identity conception.

The first chapter of our work is entitled „Cultural-National Associationism within the Romanian Space” and it reveals facets of associationism, with its features in the Romanian space. This chapter starts with a short synthesis of the associationism emergence in Europe and its spread within the Habsburg Empire. The difficulty in acceding at the political level determined the development of cultural associationist movements in a close inter-relationship. Their founding and evolution were conditioned by the political, social-demographic, or cultural background, being different from one province to another. Hence, our comparatist presentation of the phenomenon. We can also notice common aspects of social, cultural, ethnographic and pedagogical types. A special subchapter – „Emergence of cultural associations in the 19th century and their aims” - is dedicated to the historical evolution of Bukovina and its annexation in 1775 till 1938, describing the political, institutional and cultural situations, along with the avatars of associationist movements in this Romanian province. On 26 February 1861, Bukovina was split from Galicia and became a duchy under the control of the Crown. Favourable political conditions were created to develop the social-political life of Romanians in Bukovina by promulgating the „Law of Meetings” on 15 November 1865, regulating thus the activity of any cultural or political society.

As in the Transylvanian case, the Romanians of Bukovina were under the constant pressure of denationalization organised by the authorities. All the Romanian cultural and political activities of the second half of the 19th and the beginning of the 20th centuries were focused on maintaining the national identity. A series of cultural societies emerged: Society for Founding and Service of Public Libraries (1851, Cernăuți), The Romanian Reunion of Readers in Cernăuți (1862, Cernăuți), Academic Society *Arboroasa* (1875, Cernăuți), Academic Society *Junimea* (1878, Cernăuți), Romanian Archaeological Society of Bukovina (1886, Cernăuți), Society of Singing *Lumina* (1899, Cernăuți), Romanian Pedagogical Reunion of Bukovina (1893, Cernăuți), Society of Romanian Ladies in Bukovina (1891, Cernăuți), Society “The Young Romanian Woman” (1893, Cernăuți).

We ended the first chapter by offering a view on the relations between cultural societies in Bukovina with similar groups within the Romanian space and their role in acknowledging the feeling of national unity. As we showed, associations focused on an activity area, a segment of public life, or a category of issues. Students’ societies played a huge role in developing civic duty and democratic feelings among the Romanians of Bukovina. Numerous people were active in supporting charitable works in schools and rural areas.

The second chapter – „Literary, Scientific, Didactic, Professional and Philanthropic Societies of Bukovina (1862-1938)” – points out the activity of non-academic societies, reunions of women, didactic and socio-political ones. Among these, the most important is the „Society for the Romanian Culture and Language in Bukovina”, which was actively involved in promoting the Romanian language, literature and history. All these various associations had different aims and objectives but they were united in emancipating nationally the Romanians in Bukovina. On the occasion of its opening in 1862, Alexandru (Alec) Hurmuzachi specified in his discourse that the organization played a cultural and national role, offering Romanians a library, a reading room, a Romanian book fund and newspapers. Most of the newspapers and journals came to Bukovina from Romania.

The third chapter of the thesis – “Students’ Societies in Bukovina – 1875-1938” – unveils the history of the academic societies in Bukovina from the foundation of the University of Cernăuți till their dissolution by King Carol’s authoritative regime. This chapter excluded the societies *Arboroasa* and *Junimea*, as they are treated in a separate chapter. Although they were competing, these students’ societies worked together to promote the

Romanian identity aspirations. Students' societies functioned on ethnic principles and relationships were established based on this criterion. We must mention that in 1914-1918 non-Austrian societies ceased their activity but after 1918 some of the Austrian-German societies interrupted their activity due to the lack of members. There were close ties among these societies despite ethnic aspects. Romanian students' societies ceased their activity in Cernăuți when the First World War broke out. Some members found refuge in Romania, others were enrolled in the Austro-Hungarian Army.

The fourth chapter is entitled „Students' Society *Arboroasa* in Cernăuți (1875-1877)” and follows the short and enthusiastic evolution of this academic society on cultural, social and political levels. Such an academic society was necessary to gather the Romanian students who could have been recruited by other societies, such as the Austrian conservative ones. The model is similar to the German university milieu but *Arboroasa* had a lot of activities in three years, with a powerful impact on Romanian society. It also had the merit of establishing fruitful relations with similar organisations in the Romanian space. Its actions to support the war of independence and commemorating the ruler Grigore III Ghica attracted repressive measures on behalf of the authorities, dismantling the organisation, arresting their leaders and their trial.

Society *Junimea* continued the activity of *Arboroasa*; its activity impacted the society in acknowledging the national feeling. The fifth chapter – “Students' Society *Junimea* – 1878-1918” - presents the foundation, statuses, organisation evolution of this association till 1914. A subchapter focuses on the presidents of the society from its foundation till 1914, pointing out the most significant members and cultural, philanthropic activities deployed.

The sixth chapter – “National Activism of the Academic Society *Junimea*. Members' Contribution to the Great War and the Great Union” – reports the national activism of the society in 1878-1914, its numerous activities in promoting the Romanian language and history, creating bonds with the Romanians of Transylvania, Bessarabia and Romania by collaborating with similar societies, attending Romanian students, jubilees and commemorations. We also considered their editorial activity, organising literary events, conferences, theatrical tours, or trips. *Junimea* was involved in the Putna Celebration in 1904, participating in Romania's Exhibition in 1906 and the Course at Vălenii de Munte. It also organized the jubilee of the Society, inviting Romanian personalities, former presidents and members. Many of the former members entered politics, attempting to surpass the Romanian

politicians' cautiousness. The beginning of the war in 1914 led to the suspension of the society; most of the members were enrolled in the imperial army, and others passed to Romania and fought on the Romanian side or contributed to the war effort. The National Council of Bukovina met in Cernăuți at the end of 1918 for the Union; many of the members were former *Junimea* members.

The seventh chapter, entitled "Society *Junimea* after the Great War – 1919-1938", presents the cultural-national activity of *Junimea* in the inter-war period till its dissolution by Carol II and some attempts to reactivate the society after 1938. The social, political and cultural background of Bukovina is delineated after the unification with Romania. *Junimea* resumed its activity after the unification, starting a prolific activity for strengthening the unity of the Romanian state and spreading the Romanian culture, especially in rural areas. It remained the most important academic society in Bukovina, with an impressive number of members who subsequently became marking figures in the scientific, cultural and political areas. We presented these personalities in a separate subchapter. We also analysed the main cultural-national actions of *Junimea* through published reports, archives, newspaper articles, memoirs and studies.

The Romanian associationist phenomenon was studied in several papers that reflect their origin, avatars and their importance in founding and strengthening the Romanian unified state. The cultural-national societies emerged starting with the second half of the 19th century as a natural consequence of the Illuminist-romantic milieu that enlivened an exceptional generation. The fact that the participation in the political life of Romanians in Transylvania and Bukovina was reduced, along with their economic power led to the focus of the Romanian elite on getting involved in the cultural area. They seized the opportunity, given the relative opening of the dualist authorities for associationism with no political valence. In both Transylvania and Bukovina, the main direction of activity was the rural area to salvage the Romanian identity. A series of associations and societies occurred, playing an active role in preserving the Romanian history, language and myths. Societies like "The Transylvanian Association for the Romanian Literature and Culture of the Romanian People" from Arad, and "The Society for Romanian Culture and Literature in Bukovina" were founded in the second half of the 19th century and had a significant impact on the Romanian cultural life of the two Romanian provinces by preserving the national landmarks in the unionist movement of Romanians. These societies were completed by the activities of many others of different profiles – scientific, pedagogical, of music or reading, leisure, or women's associations.

Romanian students united in academic societies in Western universities, following a specific German model but bringing a Romanian spirit. This is the case of “România Jună” in Vienna, “Petru Maior” in Budapest, “Carmen Sylva” in Graz and others. Pedagogical and theological institutes were also founded within universities in Transylvania, Banat and Bukovina, such as “The Society of Reading of the Studying Romanian Youth at the Academy of Law and the University of Oradea”, “Society Iulia of the Cluj Students”, “Inochentie Micu-Klein Society in Blaj”, “Alexi-Șincaiana Society” in Gherla, “Andrei Șaguna Society” in Sibiu, *Arboroasa* and *Junimea*, as well as “Bucovina”, “Moldova” and “Dacia” in Cernăuți. The adopted model was of the “România Jună” or „Petru Maior”; former members of these associations were mentors of the students’ societies in the Romanian provinces under Austrian and Hungarian rule.

The Putna Celebration, the foundation of the “Society for the Romanian Culture and Literature in Bukovina” and the University of Cernăuți were events that favoured the foundation of the first students’ society – *Arboroasa*. The renowned trial of *Arboroasa* and obtaining independence deepened the conscience of belonging to the Romanian people. It also opened an alternative to a modern independent Romanian state in South-Eastern Europe. The idea of a “model province” and “homo bucovinesis” was contrary to the national Romanian higher purpose. The members of Bukovinian associations were involved in countless cultural-national activities across Bukovina’s towns and villages to prepare the population for the great union with Romania. The dissolution of these societies at the beginning of the war ended the so-called apprenticeship of young people who prepared and accomplished the great union in 1918.

Our demarche points out the significance of the relationships established between the Bukovina’s societies and similar ones in Transylvania, Romania and European universities. One of the first grand pan-Romanian actions was the Putna National Celebration in 1871, initiated by „România Jună” from Vienna. Many students from European universities, pupils, and peasants were present at the Putna Celebration, as the event was popularized by the Romanian newspapers. In 1875, the Academic Society *Arboroasa* was founded which supported collaboration relations to “promote Romanianism” with similar organisations in Blaj, Gherla, Budapest, Vienna, Munchen, Iași, Bucharest, etc. The fact that *Arboroasa* got subsidies from the Romanian state and Transylvania, supporting pro-Romanian actions led to its dissolution and the leaders’ arrest. Repressive measures followed for other Romanian societies within the dualist empire due to close ties with *Arboroasa*. The society’s activity, the

leaders' trial and their release had an impact on the entire Romanian world. The society *Junimea*, along with other Bukovina students' societies participated at the students' congresses, jubilees, commemorations and cultural events before the Great War. Before the outbreak of the war, the cultural associations of Bukovina were involved in an intense and enthusiastic collaboration with their colleagues across the mountains, preparing a crucial step for the political union.

The Academic Society *Arboroasa* was the first Romanian students' society in Bukovina and during its shortlived enthusiastic pro-Romanian activity (1875-1877) Austrian authorities sanctioned the society. The trial against the society's leaders was intended to serve as an example to other "irredentists" but it did not have the expected effect. As a result, the Romanian public opinion expressed their sympathy toward the accused leaders of the association. The event was highly popularised and *Arboroasa* gained a legendary aura, while their leaders became symbols for the liberty and national union fight. This was a moment with high political implications for the Romanians, proving that even after 100 years of occupation there was no assimilation of the Romanian population. Furthermore, the Romanians were taking their first steps toward achieving their dream of national unity.

Arboroasa was dissolved but its spirit was taken further by Ciprian Porumbescu, Dimitrie Onciul, or the mentor of this generation, T.V. Ștefanelli. Thus, the society *Junimea* was born, a students' society with a long activity that may be considered the most remarkable of all Romanian societies of the era. It was the association that contributed significantly to the Bukovina's Romanians' preparation for the great union. *Junimea* had the most valuable students among its members, who became cultural and political personalities. It sustained a laborious collaboration with similar associations in Romania, Transylvania and university centres, Romanian newspapers and journals and renowned personalities such as Nicolae Iorga, Titu Maiorescu, Vasile Alecsandri, Mihail Sadoveanu etc. *Arboroasa*'s heir by status, hymn, aim and objectives, members, mentors and supporters, *Junimea* continued the national activism through their activities, contributing to the feeling of Romanian unity. In the neutrality years, some members went to Romania and were active in associations for the war effort, and refugees, also contributing to Romania entering the war on Entente's side. Other members of *Junimea* died on the battlefield. The National Council of Bukovina was formed by cultural and political people who were former members of the *Junimea* Society.

The Great Union prompted immense changes in historical Bukovina and associationism required a resettlement. According to the era's tendencies, there was an attempt to unify all students' associations in one society but the members of the suppressed organisations in 1914 considered that their fight for Romanians' unification was significant. *Junimea* considered that its prestige was special and that the association should be reborn. The unification project gave birth to an association *Arboroasa* but it was only a students' society. On the other hand, *Junimea* resumed its activity, supported by its former members, recruiting valued students and promoting national culture in the region's towns and villages. As there were no more repressive actions on behalf of the authorities, the society's members collaborated with the newly established authorities. Bukovina's villages represented a priority, following the example of the Society „Dacia”. That was due to a century of forced colonization, Ruthenization and Germanization, loss of privileges, land and the right to use the Romanian language in school and church. The interwar policies permeated the Bukovina's associationist milieu; this also affected *Junimea* who lost the cultural national apolitical aura at the end of the '30s. Nationalist-Christian manifestations offered the authoritarian Carlist regime the occasion to suppress the students' organisations. *Junimea* thus ended its 45 years of activity, after countless accomplishments toward national emancipation in spreading the Romanian culture and language and contributing to the unification of Bukovina with Romania.

The associationist phenomenon in Bukovina had its most intense activity and the greatest impact on the population of the entire Romanian space in 1862-1914. This is an opinion shared by other Romanian historians and by us after concluding our research. Despite the Austrian authorities' policies of turning the region into a cosmopolitan area and its repressive measures against Romanian actions, Romanians fought back through cultural-national associations and their actions in towns and villages to support the Romanianism cause. The Academic Society *Arboroasa* and the myth revolving around it showed that the Austrian political tenacity to create the so-called „homo bucovinensis” was not as successful as announced as a model region for inter-ethnic cohabitation. After the disbandment of *Arboroasa*, *Junimea* and other students' societies were forced to act prudently. The Romanian students' reaction was as tenacious as their oppressors. The young members of these associations went to the front or searched for refuge in Romania. Still, those who survived and came back from Romania, Russia, Italy, Hungary, Austria and Czechia were the artisans of the union with the mother country, along with the older members of the Bukovina's

societies. *Junimea* was reborn after the Great War and its prestige, history and tradition were carried on. Although its main aim - the fight for liberty and national unity – was no longer appropriate to the new context, the society continued its activity in spreading the Romanian culture. Its activities ended with Carol II's suppression of students' organisations. The wish for a reactivation could not be fulfilled for more than 50 years.

It is history's role to reveal the role of cultural-national students' societies in the turbulent existence of this historical province. Our research has proved that *Arboroasa* and *Junimea*, as well as other Bukovinian societies, made a major contribution to the "awakening" of the Romanian population of Bukovina in preparing the Great Union.

BIBLIOGRAPHY

I. Unique Sources

Biblioteca Academiei Române, Cabinetul de Manuscrise, Fond *Societatea Academică Română „Junimea”*, Cernăuți;

Biblioteca Academiei Române, Cabinetul de Manuscrise, Fond *Societatea Academică Română „Dacia”*, Cernăuți;

Complexul Muzeal Bucovina, Fond *Casa Memorială Simion Florea Marian*;

Serviciului Județean Iași al Arhivelor Naționale ale României, Colecția „Dugan”, nr. 256, vol. I-XXIX: I-III „Albumul Mare”; IV – “Cronica Arboroasa-Junimea”; V – “Albumul verde”; VI – “Albumul portocaliu”; VII-X – “Enciclopedia Junimii”; XI- XXIX – “Corespondență, diverse, hărți, presă”;

Serviciului Județean Iași al Arhivelor Naționale ale României, Fond *Colecția personală Arcadie și Ilie Opaiț Dugan*, dos. 1-39.

Serviciului Județean Iași al Arhivelor Naționale ale României, Fond personal „Erast Tarangul”;

Serviciului Județean Suceava al Arhivelor Naționale ale României, Fond *Prefectura Județului Suceava*;

Serviciului Județean Suceava al Arhivelor Naționale ale României, Fond *Mitropolia Bucovinei și Sucevei*.

II. Sources

Academia Ortodoxă - Societatea Studenților de la Teologie de la Universitatea «Regele Carol II» din Cernăuți. Cincizeci de ani (o sută de semestre) de existență, 1884-1934, Cernăuți, Institutul de Arte Grafice și Ed. Glasul Bucovinei, 1935;

Raportul societății academice române „Junimea” din Cernăuți asupra anilor administrativi 1881/2, Cernăuți, 1882;

Raportul societății academice române „Junimea” din Cernăuți asupra anilor administrativi 1882/3, Cernăuți, 1883;

Raportul societății academice române „Junimea” din Cernăuți asupra anilor administrativi 1886/7, Cernăuți, 1887;

Raportul societății academice române „Junimea” din Cernăuți asupra anilor administrativi 1902-1903, Cernăuți, 1903;

Raportul Societății „Junimea” pe anii 1908/1909/1925/ 1926, Cernăuți: Editura Glasul Bucovinei, 1926;

Raportul Societății Academice Române Junimea din Cernăuți asupra anilor 1930/31-1933/34, Cernăuți: Editura Junimii, 1934;

Regulament pentru înființarea și conducerea societăților de „Arcași”, Cernăuți, 1906;

Serbarea națională de la Putna 15/27 august 1871 (Documente), Ediție și prefață de Nicolae Cârlan, Timișoara; Editura Mirton, 1996;

Societatea Academică Română „Junimea” din Cernăuți, Raport anual 1927-1928, Cernăuți: Editura Glasul Bucovinei, 1928;

Statutele Reuniunii de cântare „Ciprian Porumbescu” în Suceava, Cernăuți, 1905.

III. Newspapers, Journals and Other Periodical Sources

Adevărul, București, 1890-1938;

Albina, Iași, 1868-1876;

Analele Bucovinei, București - Iași - Rădăuți, 1994-2015;

Arhiva Genealogică, Iași, 1996-1998;

Calendarul „Glasul Bucovinei” pe anul 1936, Cernăuți;

Cele Trei Crișuri, Oradea, 1994-1996;

Codrul Cosminului, Suceava, 1932-1939, 1995-2004;

Conștiința națională, Iași, 1926;

Convorbiri Literare, 1871-1875;

Crisia, Oradea, 1995;

Cugetări, Cernăuți, 1919;

Curierul de Iași, Iași, 1876-1877;

Deșteptarea, Cernăuți, 1894-1895;

Dreptatea, București, 1894-1895;

Familia, Oradea-Budapesta, 1875-1894;

Făt-Frumos, Suceava, 1928-1929;

Foaia-poporului, Cernăuți, 1914;

Foaia Societății pentru Cultură și Literatură Română din Bucovina, Cernăuți, 1865-1938;

Forum, București, 1996;

Gazeta Bucovinei, Cernăuți, 1897;

Gazeta Transilvaniei, Brașov, 1852-1896;

Glasul Bucovinei, Cernăuți, 1918 – 1938;

Junimea literară, Cernăuți, 1904-1935;

Luceafărul, București, 1904;

Magazin istoric, București, 1990-1994;

Manuscriptum, București, 1992;

Neamul românesc, București, 1908-1938;

Patria, Cernăuți, 1897-1899;

Revista Arhivelor, București, 1992;

Revista istorică, serie nouă, București, 1994-1995;

Revista politică, Suceava, 1890-1891;

Sămănătorul, București, 1906;

Septentrion, Foaia societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, Rădăuți, 1990-2009;

Studii. Revistă de istorie, București, 1975;

Suceava. Anuarul Muzeului Județean Suceava, Suceava, 1965-1987;

Telegraful român, București, 1871-1878;

Tomis, Constanța, 1995;

Tribuna, Sibiu, 1894-1909;

Unirea, Blaj, 1900-1918;

Universul, București, 1900-1938;

Viața Nouă, Cernăuți, 1912;

Voința poporului, Cernăuți, 1908;

Xenopoliana, Iași, 1998;

IV. Collections of Documents, Dictionaries, Encyclopedias, Anthologies

Amintiri despre jubileul de 40 de ani de domnie a M.S. Regelui Carol I (1866-1906), București: Imprimeria Statului, 1906;

Destrămarea monarhiei Austro-Ungariei, 1900-1918, Comunicări prezentate la Conferința istoricilor din 4-9 mai 1964, de la Budapesta, red. Acad. C. Daicoviciu, prof. M. Constantinescu, București: Editura Academiei Republicii Populare Române, 1964;

Dicționarul general al literaturii române, București: Editura Univers Enciclopedic, 2007;

Enciclopedia României, București, coord. D. Gusti, vol. I, București: Imprimeria Națională, 1938;

Ion Hangiu, *Dicționarul presei românești (1790-1990)*, ediția a II-a, București: Editura Fundației Culturale Române, 1996;

Eudoxiu Hurmuzachi *Documente privitoare la istoria românilor*, București, 1876, vol. VII;

Ștefania Mihăilescu, *Din istoria feminismului românesc. Antologie de texte (1838–1929)*, Iași: Editura Polirom, 2002;

Pagini din lupta poporului român pentru independență națională (Documente și texte social-politice), București: Editura Politică, 1967;

Studii și documente literare, vol. VIII, București: Institutul de Arte Grafice „Bucovina”, 1949;

Unirea Basarabiei și a Bucovinei cu România. 1917-1918. Documente, Antologie de Ion Calafeteanu și Viorica-Pompilia Moisiuc, Chișinău: Editura Hyperion, 1995;

V. Special Works

Ion Alexandrescu, Ion Bulei, Cocuz, I.V., Mamina Ion, Scurtu Ioan, „Partidele istorice din Bucovina”, în *Glasul Bucovinei*, nr.1, 1994, pp. 41-46;

Ion Alexandrescu, „O viziune a istoriei Bucovinei”, în *Analele Bucovinei*, III, 1996, nr.1, pp. 201-206;

Ion Andrieșescu, *Eroului de la Cireșoaia – omagiu prietenesc și camaderesc*, Cernăuți: Tipografia Mitropolitul Silvestru, 1936;

Adolf Armbruster, „Bucovina de-a lungul istoriei”, în vol. *In honorem Paul Cernovodeanu*, București: Editor Violeta Barbu, Ed. Kriterion, f.a., pp. 291-296;

Petre S. Aurelian, *Bucovina. Descriere economică*, București, 1916;

Teodor Bălan, *Activitatea refugiaților moldoveni în Bucovina*, Sibiu: Tipografia Krafft & Drotleff, 1944;

T. Bălan, *Arcășiile din Bucovina*, Cernăuți: Institutul de Arte Grafice și Editură „Glasul Bucovinei”, 1926;

T. Bălan, „Bucovina în Războiul Mondial”, extras din *Codrii Cosminului. Buletinul Institutului de Istorie și Limbă de la Universitatea din Cernăuți*, Cernăuți: Institutul de Arte Grafice și Editură „Glasul Bucovinei”, VI, 1929;

T. Bălan, *Bucovina în Războiul Mondial*, Cernăuți: Institutul de Arte Grafice și Editură „Glasul Bucovinei”, 1929;

T. Bălan, *Corespondența lui Gheorghe Tofan*, Cernăuți; Tipografia Mitropolitul Silvestru, 1943;

T. Bălan, *Moșia Cernauca și familia Hurmuzaki*, Cernăuți: Tipografia "Mitropolitul Silvestru”, 1925;

T. Bălan, *Procesul Arboreasei 1875-1878*, Cernăuți: Tiparul Glasul Bucovinei, 1937;

T. Bălan, *Serbarea de la Putna de la 1871*, Cernăuți: Tipografia Mitropolitului Silvestru, 1932;

T. Bălan, *Suprimarea mișcărilor naționale din Bucovina pe timpul primului război mondial (1914-1918)*, Cernăuți: Soc. Tip. Bucovineană, 1923;

Petru Bejinariu, „Societatea culturală «Școala Română» în apărarea românismului în Bucovina”, în *Analele Bucovinei*, VIII, nr. 1, București: Editura Academiei Române, 2001, pp. 39-45;

Maria Berenyi, „Influența ASTREI asupra culturii române din Ungaria (1861-1918)”, în *Asociaționism și naționalism cultural în secolele XIX-XX*, coord. Liviu Maior, Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan, Cluj-Napoca: Editura Academia Română/Centrul de Studii Transilvane, 2011, pp. 109-120;

George Bogdan-Duică, *Bucovina - Notițe politice asupra situației*, Sibiu: Institutul Tipografic T. Liviu Albini, 1895;

Grigore Bostan, „Universitatea Românească din Cernăuți (1920-1940)”, în *Țara Fagilor-Almanah cultural-literar al românilor nord-bucovineni*, Cernăuți-Târgu Mureș, 1995, pp. 31-39;

G. Bostan, „Învățământul superior în limba română la Cernăuți: istorie – contemporaneitate-perspective”, în *Glasul Bucovinei*, 1992, nr. 2, an. VI, nr. 22, pp. 64-71;

Ovidiu Bozgan, „Ion I. Nistor. Preliminarii monografice (II)”, în *Revista istorică*, serie nouă, tom V, nr. 3-4, 1994;

O. Bozgan, *Inaugurarea Universității românești din Cernăuți, 23-25 octombrie 1920*, Cernăuți, 1922;

Dr. Valeriu Branisce, *Ciprian Porumbescu, schiță monografică*, Lugoj: Editura Autorului, 1908;

Dr. V. Branisce, *În slujba Bucovinei, în slujba neamului românesc. Articole politice*, ediție și studiu introductiv de Ioan Cocuz, Suceava: Editura „Bucovina Viitoare”, 1998;

Bucovina în prima descriere fizico-politică. Călătorie în Carpații Dacici (1788–1789), Ediție bilingvă îngrijită, cu introduceri, postfețe, note și comentarii de acad. Radu Grigorovici; Prefață de Dimitrie Vatamaniuc, Rădăuți: Editura „Septentrion”, Colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii” (7), 2002;

Ion Budai-Deleanu, „Kurzgefasste Bemerkungen uber die Bukowina”, în Nistor Ion, *Românii și rutenii în Bucovina. Studiu istoric și statistic*, București: Editura Domino, 1915, pp. 168 – 200;

Cornel Buescu, *Restituiri Muzicale. Carol Miculi și Tudor Flondor*, București: Editura Muzicală, 1977;

Romulus Câdea, *Arborosenii: Trădători austriaci și naționaliști români*, Cernăuți: Tipografia Mitropolitul Silvestru, 1937;

Nicolae Cârlan, *Mihai Eminescu în context bucovinean*, Iași: Editura Tipo Moldova, 2013;

Mihai Șt. Ceaușu, *Bucovina Habsburgică, de la anexare la Congresul de la Viena. Iosefinism și postiosefinism (1774-1815)*, Iași: Fundația Academică „A. D. Xenopol”, 1998;

- M. Șt. Ceaușu, *Dezvoltarea istorică a partidelor politice române din Bucovina și reprezentanții cei mai însemnați în camera deputaților și dietă (1861-1914)*, Iași: Editura Fundația Academică „A.D. Xenopol”, 2001;
- Alexandrina Cernov, „Universitatea din Cernăuți în contextul evenimentelor premergătoare inaugurării”, în *Glasul Bucovinei*, III, nr. 3 (7), 1995, pp. 11-18;
- Mihai Chiper, „Duelul și onoarea în viața studenților bucovineni și ardeleni (1880-1940)”, în *Historia Universitatis Iasiensis*, V, Iași, 2014, pp. 17-29;
- Nicolae Ciachir, *Din istoria Bucovinei (1775-1944)*, București: Editura Oscar Print, 1993;
- I.V. Cocuz, „Viața politică românească în Bucovina (1900-1914)”, în *Suceava. Anuarul Muzeului Județean*, X, 1983, pp. 599-635;
- I.V. Cocuz, *Unirea Bucovinei cu România (aspecte militare)*, Suceava: Editura Suceava, 1997;
- I.V. Cocuz, *Partidele politice românești din Bucovina (1862-1914)*, Suceava: Editura „Cuvântul Nostru”, 2003;
- I.V. Cocuz, M. Hulubei, *Presa românească în Bucovina (1809-1944)*, Bacău: f.ed., 1991;
- Ilie Corfus, *Unirea Bucovinei. Cuvinte pe marginea aniversării a două decenii de la Unire*, Cernăuți, Tiparul Glasul Bucovinei, 1938;
- Ilie Cornea, „Considerații privind asociaționismul cultural interbelic în Bihor”, în *Crisia*, Oradea, 1995, pp.143-155 ;
- Dumitru Covalciuc, „Dimitrie Petrino, bardul Bucovinei, restituiri”, în *Țara fagilor*, 1995, IV, Cernăuți-Târgu-Mureș, coord. Dumitru Covalciuc, pp. 181-189;
- D. Covalciuc, „Ciprian Porumbescu la procesul Arboroasei”, în *Țara fagilor*, 1995, IV, Cernăuți-Târgu-Mureș, coord. Dumitru Covalciuc, pp. 57-65;
- Corneliu Crăciun, „Societățile academice românești din Graz”, în *Cele Trei Crișuri*, Oradea, 1996, 9, nr.7-8, pp. 6-15;

C. Crăciun, „Manifestări civice și politice ale Societății „Junimea” din Cernăuți”, în *Cele Trei Crișuri*, Oradea, 1996, nr. 7-8, pp. 4-9;

C. Crăciun, „Societatea „Junimea” din Cernăuți, forme de activitate”, în *Cele Trei Crișuri*, Oradea, 1994, nr.11-12, pp. 6-15;

C. Crăciun, „Ședințele sociale ale „Arboroasei””, în *Cele Trei Crișuri*, Oradea, 1996, nr.1-2, pp. 6-12

C. Crăciun, *Societățile academice din Bucovina (I) Arboroasa și Junimea*, Oradea: Fundația Culturală „Cele trei Crișuri”, 1997

C. Crăciun, *Societățile academice române din Viena (1861-1918)*, Oradea: Editura Logos, 1994, 2001;

Florin Cristescu, *Putna, 1871: primul congres al românilor de pretutindeni*, pe <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/putna-1871-primul-congres-al-studentilor-romani-de-pretutindeni>, accesat pe 05.09.2021;

Culturi și religii în Bucovina istorică. Retrospectivă și perspective ale dezvoltării, coord. Vasile Grăjdan, Serhi Hakman, Olga Lukacs, Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2011;

Dimitrie Dan, *Rolul preoțimii bucovinene în menținerea românismului, de la robirea (1775) până la desrobirea Bucovinei, (15.XI. 1918): Un adaos la istoria bisericii române*, Cernăuți: Tipografia „Mitropolitul Silvestru”, 1925;

D. Dan, *Un autor român bucovinean din anul 1826-1827*, Cernăuți, 1922;

Ilie Dârdală, „Conștiința națională a românilor bucovineni”, în *Analele Institutului de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol”*, Iași, tom XII, 1975, pp. 182-186

V.M. Demciuc, „Idea unității naționale în activitatea Societății academice studențești „Arboroasa”, în *Suceava. Anuarul Muzeului Județean*, an XI-XII, 1944-1945, pp. 219-224;

Vasile Diacon, *Bucovina în secolul XX. Istorie și cultură*, Iași: Editura Tipo Moldova, 2012;

M.A.Diaconu, „Bucovina complexul provinciei”, în *Analele Bucovinei*, V, 1, București, 1998, p. 23-33;

Filaret Doboș, *Arcașii. Gânduri și fapte din Țara de Sus, 1905-1940*, Cernăuți: Societatea Academică Română Dacia, 1940;

F. Doboș, *Societatea Academică Română „Dacia”. 25 de ani de viață studențească. 21 mai 1905-21 mai 1930*, Cernăuți: Societatea Academică Română Dacia, 1930;

Maria Dogaru, „Tricolorul și cocardele în contextul luptei revoluționarilor pașoptiști”, în *Revista de istorie*, tom 31, nr. 5, 1978, p. 868

Ilie Dugan, *Istoricul Societății Academice Române „Junimea” din Cernăuți, partea I-a: „Arboroasa” (1875- 1877)*, București: Editura Societății, 1930;

Arcadie Dugan-Opaiț, *Albumul Mare al Societăților Academice „Arboroasa” și „Junimea” din Cernăuți*, ediție îngrijită, prefață, notă asupra ediției, index și glosar: Olaru Marian și Bodale M. Arcadie, Suceava: Editura Universității „Ștefan cel Mare” Suceava, 2015;

Ilie Dugan-Opaiț, „Bădița Arcadie Dugan - ultima parte a vieții”, în *Glasul Bucovinei*, anul I, nr. 3, iulie-septembrie 1994, pp. 46-49;

I. Dugan-Opaiț, “Șematismul Societății Academice „Junimea” din Cernăuți”, în *Glasul Bucovinei*, anul II, nr. 2 (6), aprilie-iunie 1995, pp. 141-151;

Gabriela Dumitrescu, „Activitatea Societăților culturale din Bucovina”, în *Manuscriptum*, București, 1992, 23, nr.1-4, pp. 52-57;

Eugen Dumitriu, „Societatea Școala Română din Suceava”, în *Suceava*, IX, 1982, pp. 50-61;

Mihai Eminescu, *Opere, X, Publicistica*, București: Editura Academiei R.S.R, 1989;

M. Eminescu, *Răpirea Bucovinei*, antologie, prefață și note de D. Vatamaniuc, București: Editura Saeculum I.O., 1996

M. Eminescu, *Bucovina și Basarabia. Studiu istorico-politic*, București: Imprimeria Națională, 1941

M. Eminescu, *La Bucovina*, Selecție și ordonarea textelor, notă asupra ediției și postfață de Nicolae Cârlan, Suceava: Editura Hurmuzachi, 1996;

Karl Freiherr von Enzenberg, *Rationarium Provinciae uber alle zur politischen Landesregierung gehorigen Gegenstände in der Bukowina, welche in dem Tabellarischen Anhang summarisch aufgeföhrt sind und infolfloruton Abtollungon kritisch behandelt werden*, în „Documente Hurmuzachi”, vol. VII, pp. 454-473;

Vlad Gafița, *Iancu Flondor (1865-1924) și Mișcarea Națională a Românilor din Bucovina*, Iași: Editura Junimea, 2008;

Ion Gherman, *Istoria tragică a Bucovinei, Basarabiei și Ținutului Herța*, București: Editura All, 1993;

Eugenia Glodariu, *Asociațiile culturale ale tineretului studios român din Monarhia habsburgică, 1860-1918*, Cluj-Napoca, Complexul Muzeal de Istorie al Transilvaniei, 1998;

I.V. Goraș, *Învățăământul românesc în ținutul Sucevei (1775-1918)*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1975;

Ion Grămadă, „Jurământul Bucovinei la 1777”, în *Viața românească*, nr. 10/1908, pp. 60-70;

I. Grămadă, „Societatea arheologică română din Cernăuți”, în *Viața Românească*, vol. VIII, nr. 1, 1908, pp. 125-127;

I. Grămadă, *Din Bucovina de altădată. Schițe istorice*, București: Editura Institutului de Arte Grafice C. Sfetea, 1911;

I. Grămadă, *Societatea academică socială literară „România jună” din Viena (1871-1911). Monografie istorică*, Arad: Editura Concordia, 1912;

V. Greciuc, *Cultura, românească în Bucovina*, Cernăuți: 1913;

V. Grecu, *Ion I. Nistor ca istoric*, Cernăuți: Tiparul Glasul Bucovinei, 1937;

Alois Grigorovici, „Răpirea Bucovinei și politica Franței”, în *Codrul Cosminului*, 10/1936-1939, pp. 413-452;

Radu Grigorovici, „Bucovina, fereastra către vest a Moldovei”, în *Analele Bucovinei*, I, nr. 1, Academia Română, București, Centrul de Studii „Bucovina”, Rădăuți, 1994, pp. 7-15;

R. Grigorovici, „Studiu critic al recensământului din 1880 cu privire la populația Bucovinei. I. Manipularea ulterioară a datelor”, în *Analele Bucovinei*, I, nr. 2, 1994, pp. 351-359

R. Grigorovici, „Trei lumi paralele”, în *Analele Bucovinei*, III, nr. 1, 1996, pp. 83-111;

R. Grigorovici, *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice*, ediție bilingvă îngrijită cu introduceri, postfețe, note, comentarii de acad. Radu Grigorovici, București: Editura Academiei Române, 1998;

Mircea Grigoroviță, „Universitatea din Cernăuți în perioada interbelică. Preliminarii”, în *Glasul Bucovinei*, II, nr.2 (6), 1995, pp. 10-17;

M. Grigoroviță, *Din istoria colonizării Bucovinei*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1996;

M. Grigoroviță, *Din istoria culturii din Bucovina (1775-1944)*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1994;

M. Grigoroviță, *Învățământul în nordul Bucovinei (1775-1944)*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1993

N. Havriliuc, „Societatea „Arboroasa” din Cernăuți”, în *Forum*, 1994, 38, nr.7, pp. 67-71;

Ștefan Hostiuc, „Societatea Academică „Junimea” din Cernăuți (Fondul Dugan, Arhivele Statului Iași)”, în *Glasul Bucovinei*, 1994, nr.2, pp. 126-130;

Doina Huzdup, „Ion I. Nistor și rolul său în viața culturală a Cernăuțiului”, în *Analele Bucovinei*, 1994, I, nr. 2, pp. 243-263;

Mihai Iacobescu, „Bucovina și mitul habsburgic”, în *Xenopoliana*, vol. VI, nr. 3-4/1998, pp. 134-141;

M. Iacobescu, „Idealul de libertate și unitate națională la românii din Nordul Moldovei sub habsburgi (1774-1918)”, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol”*, XXV, 1988, pp. 59-74;

M. Iacobescu, *Din istoria Bucovinei, vol. I, (1774-1862). De la administrația militară la autonomia provincială*, București: Editura Academiei Române, 1993;

M. Iacobescu, *Evoluția istorică a Bucovinei între anii 1774-1821*, în *Istoria Românilor*, vol. VI, *Românii între Europa clasică și Europa luminilor(1711-1821)*, București: Editura Enciclopedică, 2002;

Rodica Iațencu, „Considerații asupra evoluției Universității din Cernăuți în perioada interbelică”, în *Analele Bucovinei*, tom V, 1, 1998, pp. 135-152;

R. Iațencu, „Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina în perioada interbelică – deziderate și realizări”, în *Analele Bucovinei*, VI, 2, București, 1999, pp. 303-330;

George Andrei Iavorenciuc, „Societatea de lectură Iulia” a studenților români de la Universitatea din Cluj, *Caiete de antropologie istorică*, anul XIV, nr. 1-2 (26-27), Ianuarie–Decembrie 2015, pp. 142-157;

Mircea Ignat, „Din istoricul cercetărilor arheologice din județul Suceava”, în *Suceava*, vol. I, 1969, p. 96-97

Nicolae Iorga, *Conferințe bucovinene*, București: Tipografia „Cultura Neamului Românesc”, 1919;

N. Iorga, *Cuvântare pentru aniversarea intrării în războiu ținută la Cernăuți în ziua de 28 august 1919*, București: Tipografia „Cultura Neamului Românesc”, 1919;

N. Iorga, *Histoire des Roumains de Bukowine a partir de l'annexion autrichienne (1775-1919)*, Iassy: Imprimerie de l'état, 1917;

N. Iorga, *Legăturile culturale între Bucovina și Principatele Românești*, Conferință ținută corului Societății Armonia din Cernăuți, la Universitatea din București, în ziua de 16 mai 1914, București: Editura Casei Școalelor, 1914;

N. Iorga, *Neamul românesc în Bucovina*, Rădăuți: Editura Institutului Bucovina-Basarabia, 1996;

N. Iorga, *Românismul în trecutul Bucovina*, București, din publicațiile Mitr. Bucovinei, 1938;

N. Iorga, *Legăturile culturale între Bucovina și Principatele Unite*, București: Editura Casei Școalelor, 1914;

Gavril Irimescu, „Contribuții bucovinene la cucerirea independenței de stat a României (1877-1878)”, în *Suceava*, XX, 1983, pp. 161-168;

G. Gavril, „Nicolae Iorga și Bucovina”, în *Suceava*, an XVII-XVIII-XIX, 1990-1991-1992, pp. 513-516

G. Gavril, „Societățile culturale și studențești din Bucovina și lupta lor pentru unitate națională în a doua jumătate a secolului al XIX-lea”, în *Revista Arhivelor*, 1992, 69, Nr. 1, p. 77-83;

Sevastița Irimescu, „Relațiile societăților culturale din Bucovina cu celelalte provincii românești (1862-1918)”, în *Suceava. Anuarul Muzeului Județean*, XXI, 1994, pp. 227-240

W.M. Johnston, *Spiritul Vienei. O istorie intelectuală și socială, 1848-1938*, Iași: Editura Polirom, 2000

Dan Jumară, „Revoluția de la 1848 din Transilvania, în gazeta „Bucovina” 1849-1851”, în vol. *Studii istorice româno-ungare*, Iași: Fundația Academică „A. D. Xenopol”, 1999, pp. 107-118;

D. Jumară, *Maximilian Hacman*, în vol. *Siretul vatră de istorie și cultură românească*, Iași: Editura Omnia, 1994;

D. Jumară, „Junimea bucovineană, societate culturală a studenților din Cernăuți”, în *Cercetări istorice*, XVIII-XX, Iași: 2002, p. 300

D. Jumară, „Studențimea bucovineană și Marea Unire”, în *Acta Moldaviae Meridionalis, Anuarul Muzeului Județean Vaslui*, Vaslui, Nr. XXI, 1999-2000, pp.173-174

D. Jumară, *Societățile academice românești din Bucovina în perioada interbelică*, Iași: Editura Alfa, 2005

Mihail Kogălniceanu, *Răpirea Bucovinei*, București, Tip. Socecu, Sander & Teclu, 1875;

Jacques Le Rider, *Europa Centrală sau paradoxul fragilității*, Iași: Editura Polirom, 2001;

J. Le Rider, *Europa Centrală sau paradoxul fragilității*, Iași: Editura Polirom, 2001

J. Le Rider, *Mitteleuropa*, Iași: Editura Polirom, 1997;

J. Le Rider, *Modernitatea vieneză și crizele identității*, Iași: Editura Universității „Al.I. Cuza”, 1995;

Constantin Loghin, „Gheorghe Hurmuzachi. La 50 de ani de la moartea sa”, în *Codrul Cosminului*, Buletinul „Institutului de Istorie și Limbă” al Univ. din Cernăuți, an VII, 1931-1932, Cernăuți: Inst. de Arte Grafice și Editură „Glasul Bucovinei, 1932;

C. Loghin, „Străduințele societății pentru cultură pe teren școlar”, în vol. *Șaptezeci de ani de la înființarea societății pentru cultură*”, Cernăuți: Tipografia Mitropolitul Silvestru, 1932, pp. 56-57;

C. Loghin, *Istoria literaturii române din Bucovina 1775-1918 (în legătură cu evoluția culturală și politică)*, Cernăuți: Editura „Alexandru cel Bun”, 1996;

C. Loghin, *La 80 de ani – istoric și realizări. Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina (1862-1942)*, Cernăuți: Tipografia Mitropolitul Silvestru, 1943;

C. Loghin, *O sută de ani de la nașterea lui Alecu Hurmuzachi*, Cernăuți, Inst. de Arte Grafice și Editură „Glasul Bucovinei, 1924;

C. Loghin, *Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina la 60 de ani. Istoric și realizări (1862-1932)*, Cernăuți: Tipografia Mitropolitului Silvestru, 1932;

C. Loghin, *Societatea pentru cultură și literatură română în Bucovina, 1862-1932. Schiță istorică cu prilejul jubileului de 70 de ani*, Cernăuți: 1932;

C. Loghin, *Societatea pentru cultură și literatură română în Bucovina (1862-1942) la 80 de ani. Istorie și realizări.*, Cernăuți: Tipografia „Mitropolitului Silvestru”, 1943;

C. Loghin, *Statistica societăților culturale românești din Bucovina*, Cernăuți: Tipografia Mitropolitului Silvestru, 1935;

Elisabeta Ioniță, „Participarea femeilor din Bucovina în luptele pentru înfăptuirea și apărarea independenței și unității statului român”, în *Suceava*, VIII, 1981, pp. 279-284;

Ilie Luceac, „O corespondență între Ciprian Porumbescu și Epaminonda Bucevschi”, în *Glasul Bucovinei*, an I, nr. 3, 1994;

I. Luceac, „Un pictor bucovinean. Epaminonda Bucevschi”, în *Glasul Bucovinei*, an I, nr 1, 1994;

I. Luceac, *Familia Hurmuzaki: între ideal și realizare, Cernăuți-Timișoara*: Editura Alexandru cel Bun, Editura Augusta, 2000

Marcel Lutic, „Ierarhi ai Bucovinei. O făclie a credinței și etnicității românești”, în *Glasul Bucovinei*, an I, nr. 2, 1994;

M. Lutic, „Ierarhi ai Bucovinei: Bărbat de aleasă simțire națională și înaltă virtute creștinească”, în *Glasul Bucovinei*, an I, nr. 2, 1994;

Liviu Maior, Despre asociaționism și autonomizare în Transilvania secolelor al XIX-lea și al XX-lea”, în *Asociaționism și naționalism cultural în secolele XIX-XX*, Cluj-Napoca: Editura Centrul de Studii Transilvane, 2011;

Constantin Mandicevschi, „Întemeierea Bibliotecii Țării”, în *Junimea Literară*, nr. 9-23, pp. 265-280;

Dimitrie Marmeliuc, „Aspecte din viața culturală a Bucovinei”, în *Revista Fundațiilor Regale*, București, 1941;

D. Marmeliuc, „Bucovina în cultura Neamului”, în *Revista cursurilor și conferințelor universitare*, București, 1944;

Aurel Morariu, *Bucovina 1774-1914*, București: Biblioteca Bucovina, 1915;

A. Morariu, *Istoricul Societății Meseriașilor, comercianților și industriașilor români din Moldova de Sus*, Cernăuți: 1932;

Vasile Morariu, Ștefan Pavelescu, *Istoricul reuniunii muzical-dramatice Ciprian Porumbescu*, Cernăuți: Tipografia „Glasul Bucovinei”, 1939;

Constantin Morariu, „Amintiri și pățanii din timpul studiilor teologice. Pagini inedite rămase de la Preotul Constantin Morariu – 1927”, în *Făt-Frumos*, IV, 1929, nr. 5, septembrie-octombrie, pp. 169-175;

C. Morariu , „O amintire din viața lui Ciprian Porumbescu”, în *Junimea literară*, An XII, 1923, pp. 30-35;

C. Morariu, *Cursul vieții mele. Memorii*, Ediție îngrijită, prefață, microbiografii, glosarși note: prof. univ. dr. Mihai Iacobescu, Suceava: Editura Hurmuzachi, 1998;

Leca Morariu, „La semicentenarul Armoniei”, în *Făt-Frumos*, VI, nr. 2, martie-aprilie 1931, pp. 33-35;

L. Morariu, *Iraclieși Ciprian Porumbescu*, Vol. I-II, Ediție îngrijită de Vasile D. Nicolescu și Vasile Vasile, București: Editura Muzicală, 1986;

Nicolae Moroșan, *Lupta culturală a românilor din Bucovina pentru realizarea unității naționale reflectată în „Revista Poitică” și „Gazeta Bucovinei”*, Suceava: Editura Little Lamb, 2005;

Dumitru Murărașu, *Mihai Eminescu - Scrieri politice*, București: Scrisul Românesc, 1937;

Camil Mureșanu, „Marea Unire și dezvoltarea ulterioară a României moderne”, în *Memoriile Secției de științe istorice și arheologie*, seria IV, tom XVII, București, 1992, pp. 129-135;

C. Mureșanu, *Cu privire la asociaționism în istoria culturii*, în „Asociaționism și naționalism cultural în secolele XIX-XX, Cluj-Napoca: Editura Centrul de Studii Transilvane, 2011;

Stelian Neagoe, *Unirea Bucovinei - 28 noiembrie 1918. Studiu și documente*, București: Editura Cartea Românească, 1928;

Ecaterina Negruți, „Informații noi privind emigrările din Bucovina în prima jumătate a secolului al XIX-lea”, în *Suceava*, VIII, 1981, pp. 257-264;

Ion Negură, „Aspecte ale evoluției economice a Bucovinei sub stăpânirea habsburgică”, în *Suceava. Anuarul Muzeului Județean*, VI-VII, 1979-1980, pp. 185-201;

I. Negură, „Industria, meseriile și sistemul financiar-bancar în Bucovina sub stăpânirea habsburgică 1775-1918”, în *Suceava*, XX, 1983, pp. 531-552;

I. Negură, „Societatea pentru cultură și literatură română din Bucovina”, în *Suceava. Anuarul Muzeului Județean*, IV, 1977, pp. 181-190;

Simona Nicoară, „Istoria elitelor, încotro?”, în *Caiete de antropologie istorică*, anul XVIII, nr. 2 (35), Iulie–Decembrie 2019, pp. 5-33;

S. Nicoară, „Instituțiile culturale și identitatea națională. Astra jubiliară: serbările de la Blaj (1911)”, în *Caiete de antropologie istorică*, anul XIV, nr. 1-2, Ianuarie-Decembrie, 2015, pp. 9-73;

S. Nicoară, „Introducere”, (Instituțiile culturale și identitatea națională), în *Caiete de antropologie istorică*, anul XIV, nr. 1-2 (26-27), Ianuarie–Decembrie 2015, pp. 5-8

S. Nicoară, „Inteligența ardeleană și mesianismul ei de dincolo de Carpați în secolul al XIX-lea”, în *Caiete de antropologie istorică*, anul XVIII, nr. 2 (35), Iulie–Decembrie 2019, pp. 34-71;

S. Nicoară, „Militantismul național, social și cultural al femeilor ardeleni în secolul al XIX-lea și începutul secolului XX”, în *Caiete de antropologie istorică*, anul XIV, nr. 1-2 (26-27), Ianuarie-Decembrie, 2016, pp. 16-26;

S. Nicoară, *Națiunea modernă. Mituri, simboluri, ideologii*, Cluj-Napoca: Editura Accent, 2002;

Toader Nicoară, *9 teme de antropologie istorică*, Cluj-Napoca: Editura Accent, 2013;

Alis Niculică, „Ion Gh. Sbiera - coordonate ale vieții și operei”, în *Codrul Cosminului*, nr. 10, 2004, pp. 253-257;

A. Niculică, *Din istoria vieții culturale a Bucovinei: teatrul și muzica (1775-1940)*, București: Casa Editorială „Floare Albastră”, 2009;

B.P. Niculică, *Din istoricul preocupărilor arheologice din Bucovina. Societatea arheologică română*, Suceava: Editura Universității Suceava, 2009;

Ion I. Nistor, *Bucovina sub dominațiunea românească. La 20 de ani de la Unire*, Cernăuți: Tipografia Glasul Bucovinei, 1938;

I. I. Nistor, „Bucovinenii la Plevna, memorii și acte”, în *Junimea literară*, an XX, nr. 5-8, Cernăuți, 1931, pp. 3-30;

I. I. Nistor, „Cea mai mare sărbătoare a Bucovinei. Împlinirea visului de aur”, în *Glasul Bucovinei*, anul I, nr. 14, 29 noiembrie 1918, p.1;

I. I. Nistor , „Douăzeci și cinci de ani în slujba dreptății”, în *Glasul Bucovinei*, Cernăuți, XVIII, 8 martie 1936, pp. 11-12;

I. I. Nistor, „Homo Bucovinensis”, în *Glasul Bucovinei*, an I, nr. 23, 11 decembrie 1918, pp. 11-17;

I. I. Nistor, „Răsunetul războiului din 1877 în Bucovina și Basarabia”, în *Cultura Națională*, București, 1927, pp. 6-7;

I. I. Nistor, *Istoria bisericii din Bucovina și a rostului ei național-cultural în viața românilor bucovineni*, București: Institutul de Arte Grafice Carol Gobl, 1916;

I. I. Nistor, *Istoria Bucovinei*, București: Editura Humanitas, 1991;

I. I. Nistor, *Istoria Fondului Bisericesc din Bucovina*, Cernăuți: Institutul de Arte grafice și Editura Glasul Bucovinei, 1929;

I. I. Nistor, *Originea și dezvoltarea Universității din Cernăuți*, Cernăuți: Institutul de Arte grafice și Editura Glasul Bucovinei, 1927;

I. I. Nistor, *Problema ucraineană în lumina istoriei*, Cernăuți: Editura Glasul Bucovinei, 1934;

I. I. Nistor, *Românii și Rutenii în Bucovina. Studiu istoric și statistic*, București: Editura Academiei Române, 1915;

I. I. Nistor, *Un capitol din viața culturală a românilor din Bucovina*, București, Acad. Română. Discursuri de recepție XLIV, Librăriile Socec&Comp., C. Sfetea, Pavel Suru, 1916;

I. I. Nistor, *Unirea Bucovinei*, Cernăuți : Editura Glasul Bucovinei, 1934;

Dragoș Olaru, „Fondul documentar societatea academică „Junimea” în arhiva de stat a regiunii Cernăuți”, în *Glasul Bucovinei, Cernăuți-București, nr. 2, 2018, an XXV*, nr. 98, pp. 52-82;

D. Olaru, „Ion Sbiera – custode la Biblioteca Țării Bucovina”, în *Neamul Românesc*, nr. 2 (seria nouă), iunie, 2017, pp. 9-10;

Marian Olaru, „Aspecte ale vieții politice în Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea, (I)”, în *Analele Bucovinei*, IV, 1997, nr. 2, pp. 399-409;

M. Olaru, „Activitatea politică a lui Aurel Onciul”, în *Analele Bucovinei*, II, nr. 2, 1995, pp. 175-180;

M. Olaru, „Despre „homo Bucovinensis” sau împreună cu Klaus Heitman despre imagologie”, în *Analele Bucovinei*, an III, nr. 2, 1994, pp. 457-465;

M. Olaru, „Despre crezul politic al lui Aurel Onciul”, în *Analele Bucovinei*, IV, nr. 1, 1997

M. Olaru, „Lupta pentru tricolor și afirmarea identității naționale în Bucovina”, în *Analele Bucovinei*, an VI, 2/1999, pp. 387-403;

M. Olaru, *Mișcarea națională a românilor din Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, Rădăuți: Editura Septentrion, 2002;

Dionisie C. Olinescu, „Din Bucovina”, în *Familia*, XVIII, (1882), nr. 51, 19/31 decembrie, p. 618;

D.C. Olinescu, „Scrisori din Cernăuți”, în *Familia*, XIV, 1889, p. 9;

Dimitrie Onciul, *Din istoria Bucovinei*, Chișinău: Editura Universitas, 1992;

George Ostafi, „Erast Tarangul – memorialist”, în *Suceava. Anuarul Muzeului Bucovinei*, XX, Iași – Rădăuți, Editura Glasul Bucovinei, 1993, pp. 259-264;

G. Ostafi, „Heidelbergul bucovinean. Organizațiile studențești de la Universitatea Francisc Iosif Cernăuți”, în *Suceava*, XLI, 2014, pp. 229-241;

Liviu Papuc, *Leca Morariu. Studiu monografic*, Iași: Editura Timpul, 2004;

Eugen I. Păunel, „Biblioteca Universității Cernăuți”, în *Boabe de grâu*, an IV, nr. 4, aprilie, 1933, pp. 229-231;

Zaharia Păclișanu, „Guvernele maghiare și mișcările culturale ale românilor ardeleni”, în *Revista Fundațiilor Regale*, ianuarie 1934, București, pp. 93-123 ;

Nicolae Pentelescu, „Românii bucovineni în războiul pentru independență”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, nr. 5-6/1977, pp. 374-383;

Emilian Dan Petrovici, „Repertoriul societăților cultural-naționale românești din Bucovina (1848-1918)”, în *Suceava, Anuarul Muzeului Bucovinei*, XX, Ed. Glasul Bucovinei, Iași-Rădăuți, 1993, pp. 219-238;

E.D. Petrovici, „Aspecte ale activității societăților cultural-naționale românești din Bucovina în lumea satelor”, în *Suceava, Anuarul Muzeului Bucovinei*, XVII-XVIII-XIX / 1990-1991-1992, pp. 328-340;

E.D. Petrovici, „Societățile academice române din Bucovina - forme ale luptei de emancipare socială și națională”, în *Suceava*, VIII, 1981, pp. 353-374;

Florin Pintescu, „Viața politică în Bucovina: loialism, autonomism sau iredentism?” în *Codrul Cosminului*, 1996, nr. 2, pp. 260-274 ;

F. Pintescu, „Conceptii politice la Iancu Flondor și Ion Nistor”, în *Codrul Cosminului*, an I, nr. 1(11), 1995, pp. 252-28;

F. Pintescu,, „Bucovina, zonă de convergență etnică și spirituală”, în *Glasul Bucovinei*, Cernăuți-București, nr. 1-2, 2002, pp. 30-35;

F. Pintescu, Atitudinea germanilor din Bucovina față de regimul românesc în anul 1919, în *Codrul Cosminului*, serie nouă, Universitatea Ștefan cel Mare Suceava, Facultatea de Litere și Științe, Catedra de Istorie și Geografie, Volumul 5, pp.267-274;

F. Pintescu, Daniel Hreniuc, *Din istoria polonezilor din Bucovina*, Suceava: Uniunea polonezilor din România, 2002;

Elena Pintilei, „Activitatea de bibliotecar a eruditului cărturar Ion a lui Gheorghe Sbiera”, în *Studium*, XI, Galați, 2018, pp. 11-17;

Eugen Pitei, Vladimr Trebici, Dragoș Rusu , *Istoria Universității Cernăuți. Întrunirile Academice Române „Bucovina” și „Moldova” (1880 - 1938)*, Ploiești: Fundația Gheorghe Cernea, 2001;

Florin-Alexandru Platon, „Identități etno-confesionale: reflecții asupra unui concept fluid” în vol. *Identități etno-confesionale și reprezentări ale celuilalt în spațiul est-european: între stereotip și voința de a cunoaște*, Coordonatori: Cristina Preutu, George Enache, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2018, pp. 17-28;

Fl.Al. Platon, *Profesori și studenți evrei la Universitatea din Iași și la alte universități românești și europene (sfârșitul secolului al XIX-lea-sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial)*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2012 (în colaborare);

Fl.Al. Platon, „Construcția identitară a românilor”, în vol. *Discursul identitar la români* (număr tematic al revistei Centrului de Excelență în Studiul Imaginii, intitulat „Vizual”, nr. 1, Editura Tana, 2007, pp. 47-55).

Gheorghe Platon, „Dimitrie Onciul (1856-1923). O personalitate exemplară a spiritualității românești”, în *Analele Bucovinei*, an I, nr. 1, 1994, pp. 39-50;

G. Platon, *Cuvânt înainte*, la volumul Mihai Iacobescu, *Din istoria Bucovinei, (1774-1862) - De la administrația militară la autonomia provincială*, vol. I, București: Editura Academiei Române, 1993;

G. Platon, „Austria și Principatele Române în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Politică de anexiune sau misiune civilizatoare?”, în *Glasul Bucovinei*, Cernăuți-București, III, 1996, nr. 3 (11), pp. 11-12;

Anghel Popa, „Membrii societății academice Junimea din Cernăuți pe fronturile primului război mondial” (I) , *Analele Bucovinei*, XX, 1 (40), București, 2013, <http://analelebucovinei.ro/ro/cautare-dupa-autori-si-studii/>

A. Popa, „Dimitrie Onciul și Societatea academică Junimea din Cernăuți”, în *Glasul Bucovinei*, Cernăuți-București, anul II, nr. 2, 1995, pp. 27-29;

A. Popa, „Putna 1904 – comemorarea a 400 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare, sub semnul unității naționale”, în *Teologie și viață*, serie nouă, Iași, anul IV (LXX), Nr. 1-4, ianuarie-aprilie, 1994, pp. 69-77;

A. Popa, „Societatea academică „Junimea” din Cernăuți. Corespondența dintre Arcadie Dugan și Christea Geagea”, în *Revista Istorică*, București, 1995, nr. 9-10, pp. 859-874;

A. Popa, „Societatea academică „Junimea” și Marea Unire”, în *Magazin istoric*, 1994, 28, nr. 4, pp. 7-9;

A. Popa, „Studenții Universității din Cernăuți și Societatea Academică Junimea”, în *Analele Bucovinei*, XXII, (44), București, 2015, pp. 193-210;

A. Popa, *Aromânii și societățile culturale academice „Arboroasa” și „Junimea” din Cernăuți*, în „Arhiva Genealogică”, 1996, 3, nr. 3-4, pp. 167-174;

A. Popa, *Între fronturi. Bucovineni în România Primului Război Mondial*, Câmpulung Moldovenesc, Fundația culturală „Alexandru Bogza”, 1998;

A. Popa, *Societatea academică „Junimea” din Cernăuți: 1878-1938*, Câmpulung Moldovenesc, Fundația Culturală „Alexandru Bogza”, 1997;

A. Popa, *Societatea academică Arboroasa din Cernăuți 1875-1877*, Câmpulung Moldovenesc, Ed. Fundației Culturale „Alexandru Bogza”, 2007;

Daniela Popescu, „Despre Societatea Doamnelor Române din Bucovina”, în *Cultură și civilizație în mănăstirile românești*, volumul Simpozionului Național, Suceava: Editura Cygnus, 2009, pp. 91–95;

Eusebie Popovici, „Facultatea teologică din Cernăuți”, în *Candela*, nr. 10, 1 octombrie 1884, pp. 670-671;

Vasile Precop, „Bucovina în Amintiri din închisoare de Valeriu Braniște”, în *Analele Bucovinei*, V, 1, București, 1998, pp. 67-79;

Alexandru Procopovici, „25 de ani de la unirea Bucovinei”, în *Transilvania*, anul 74, nr. 11-12, Sibiu, 1943;

A. Procopovici, *I. Gh. Sbiera. Discurs rostit la serbarea organizată de Societatea pentru Cultura și Literatura Română În Bucovina, în ziua de 1 noiembrie 1936*, Cernăuți: f.ed., 1936;

Aron Pumnul, *Privire repede peste treisutetrespeze din proprietățile așa numite Moșiile mănăstirești din care s-a format mărșul Fond religios al bisericii dreptcredincioase răsăritene din Bucovina*, Cernăuți: Editura Rudolf Eckhardt, 1865;

Ștefan Purici, „Continuitate și schimbare în viața politică a Bucovinei interbelice”, în *Xenopoliana*, 1998, 6, nr. 1-2, pp. 114-121;

Ș. Purici, „Emigrarea populației bucovinene în Moldova (1775-1848)”, în *Glăsur Bucovinei*, an I, nr. 3, 1994, pp. 5-9;

Ș. Purici, „Statutul limbii române în Bucovina între anii 1775-1861”, în *Glasul Bucovinei*, an I, nr. 4, 1994, pp. 11-15;

Ș. Purici, *Mișcarea națională românească în Bucovina între anii 1775-1861*, Suceava: Editura Hurmuzachi, 1998;

Teodor Robeanu, *Poezii postume*, București: „Minerva”, Institutul de Arte Grafice și Editură, 1908;

Românii din Bucovina, privire scurtă asupra dezvoltării lor pe teren cultural și economic de la încorporarea Bucovinei la monarhia austro-ungară 1775 până la 1906 compusă și redactată cu ocaziunea Expozițiunii Generale Românești din 1906, Cernăuți: Editura. Comitetului Românilor din Bucovina pentru Expoziție, 1906;

Petru Russindilar, *George Tofan-tribun al românismului în Bucovina*, Suceava: Editura „Hurmuzaki”, 1998;

P. Russindilar, „Cernauca Hurmuzăcheștilor - centru al unității naționale românești”, în *Suceava, Anuarul Bucovinei*, 1994, pp. 204-212;

P. Russindilar, „Un eminent jurist, om politic și de cultură - Aurel Morariu”, în *Analele Bucovinei*, VII, 1, București, 2000, pp. 25-42;

P. Russindilar, *Hurmuzăcheștii în viața culturală și politică în Bucovina*, Iași: Editura „Glasul Bucovinei”, 1995;

Dragoș Rusu, *Istoria Universității Cernăuți. Întunirile Academice Române „Bucovina” și „Moldova” (1880-1938)*, Ploiești: Fundația Gheorghe Cernea, 2001;

I.Gh. Sbiera, „Despre teritoriul de astăzi ce-l locuiesc românii, parte singuri, parte în majoritate sau în minorități cu alte seminții”, în *Calendariu pe anul ordinariu 1877*, an IV, Cernăuți, 1877, pp. 104-105;

I.Gh. Sbiera, *Aron Pumnul. Voci asupra vieții și însemnătății*, Cernăuți: Editura Societății, 1889;

I.Gh. Sbiera, *Familia Sbiera după tradiție și istorie și amintiri din viața autorului*, Cernăuți: Tipografia universitară a lui R. Eckhardt, 1899;

Vasile I. Schipor, "Pagini din viața culturală a Bucovinei istorice", în *Analele Bucovinei*, II, 1, București, 1995, pp. 73-99;

Ion Simionescu, *Bucovina*, București: Editura Cartea Românească, 1940;

Partenie Sireteanu, „Amintiri din războiul de independență și alte amintiri din trecutul meu, 1877-1927”, extras din revista *Junimea Literară*, XVI, Cernăuți: Editura Glasul Bucovinei, 1927;

Elena Siupur, „Rolul universităților europene în formarea elitelor politice românești și sud-est-europene în veacul al XIX-lea”, în *Universitate și politică. Evoluții instituționale românești și trasee europene de formare intelectuală (secolele XIX-XXI)*, coord. Irina Nastasă Matei și Laurențiu Vlad, București: Editura Universității din București, 2014, p. 38;

Socaciu Pantelimon, *Arboroasa. File din cronica vieții studențești cernăuțene*, Rădăuți: Editura Septentrion, 2009;

Georg Spleny, *Beschreibung der Bukowina*, Cernăuți, 1893, republicare Kessinger Legacy Reprint, 2010;

Constantin I. Stan, „Elie Miron Cristea și Expoziția jubiliară de la București din 1906”, în *Angvstia*, 13, 2009, pp. 136-137;

Simina Octavia Stan, „Societăți culturale românești din Bucovina până la Primul Război mondial”, în *Analele Bucovinei*, XI, 2, 2004, pp. 335-344.

Nicolae Stoian, „Date privitoare la formația intelectuală a istoricului Silviu Dragomir”, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, Universitatea Cluj-Napoca, XXVIII, 1987-1988, pp. 563-581;

Rodica Șcraba, „Arcadie Dugan: o viață consacrată „Junimii”, (I), în *Glasul Bucovinei*, Cernăuți-București, anul II, nr. 2, 1994, pp. 134-135;

Mirela Șerban, „Cea mai veche monografie în limba română despre Bucovina”, în *Suceava, Anuarul Bucovinei*, an XXI, Suceava, 1994, pp. 201-213;

Teodor V. Ștefanelli, „Mișcarea feministă din Bucovina”, în *Viitorul româncelor*, nr. 4, aprilie 1912, pp. 55-57;

T.V. Ștefanelli, *Amintiri despre Eminescu*, Iași: Editura Junimea, 1983;

Ștefanovici Olga, „Considerații asupra situației demografice în Bucovina în timpul stăpânirii habsburgice (1775-1918)”, în *Suceava, Anuarul Muzeului Bucovinei*, XX, 1993;

T.V. Ștefanelli, „Societatea Doamnelor Române din Bucovina”, în *Suceava*, XVII-XVIII-XIX, 1990-1991-1992, pp. 172-177;

Sofia Ștefanovici, „Istoricul și activitatea „Societății Doamnelor Române din Bucovina”, în vol. *Românii din Bucovina (1775-1906)*, Cernăuți: Comitetul Românilor din Bucovina pentru Expoziție, 1906;

Ștefan I. Ștefănescu, „I.I. Nistor și epoca sa istorică”, în *Analele Bucovinei*, I, nr. 1, pp. 29-37;

Nicolae Tcaciuc-Albu, „Din vremea Unirii celei mari (note zilnice)”, în vol. *Amintiri răzlețe din anul Unirii 1918*, red. Ion Nistor, Cernăuți: Tiparul Glasul Bucovinei, 1938, pp. 434-443;

Nicolae Teșculă, „Asociația agricolă săsească, promotoare a dezvoltării economice a Transilvaniei la mijlocul secolului al XIX-lea”, în *Asociaționism și naționalism cultural în secolele XIX-XX*, Cluj-Napoca: Editura Centrul de Studii Transilvane, 2011;

N. Teșculă, „Între libertate și constrângere. statutul asociaționismului din Transilvania (1850–1900)”, în *Acta Musei Porolissensis*, XXXVI, Istorie – Etnografie, Zalău, 2014, pp. 103-104;

George Tofan, „Mișcarea poporală din Bucovina. Grigori Filimon”, în *Junimea literară*, an III, nr. 4, 1906, pp. 77-81;

G. Tofan, „Societățile studentești”, în *Viața Românească*, an III, nr. 12/2008, pp. 436-442;

G. Tofan, „Societățile academice din Bucovina (1875-1938). Scurtă privire istorică”, în *Suceava-Anuarul Muzeului Județean*, XVII-XVIII-XIX, 1990-1991-1992, pp. 314-327;

Iorgu Toma, *Școala Română, societate română în Suceava*, Suceava: Editura Suceava, 1909;

Ilie E. Torouțiu, *Românii și clasa de mijloc din Bucovina. Studiu statistic. Partea I-II*, Editura societății meseriașilor români din Cernăuți – suburbii și a însoțirii orașenilor români din Suceava, Cernăuți: Societatea tipografică bucovineană, 1912;

Vladimir Trebici, „Alma Mater Francisco-Josephina 1875-1918”, în *Septentrion*, Foaia Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, Rădăuți, II, nr. 6-7, 1992-1993, pp. 6-11;

V. Trebici, *Bucovina. Populația și procesele demografice (1774-1918)*, București: Editura Academiei, 1996;

V. Trebici, „Relațiile dintre societățile studențești române și germane de la Universitatea din Cernăuți ca model de înțelegere interetnică (1875-1938)”, în *Analele Bucovinei*, IV, 3, București, 1997, nr. 2, pp. 281-286;

V. Trebici, „Societatea pentru Cultura și literatura Română în Bucovina. 125 ani de la înființarea ei”, în *Suceava, Anuarul Muzeului Județean*, XIII-XIV, 1986-1987, pp. 30-36;

V. Trebici, „Unirea Bucovinei cu România”, în *Analele Bucovinei*, I, nr. 1, 1994, pp. 15-22;

V. Trebici, *Însemnări din memorie, ediție digitală după articolele din Revista „Glasul Bucovinei”*, Biblioteca V. Trebici, 2016, pp. 33-51

V. Trebici, „Relațiile dintre societățile studențești române și germane de la Universitatea din Cernăuți ca model de înțelegere interetnic (1875-1938)”, în *Analele Bucovinei*, IV, 1997, nr. 2, pp. 281-286;

Dumitru Țopa, *Românismul în regiunea dintre Prut și Nistru din fosta Bucovina*, București: Editura Casa Școalelor, 1928;

Filip Țopa, „Povestea Bucovinei (Manuscris dactilografiat)”, Vol. III (fragment IV), în *Glasul Bucovinei, Cernăuți – București, Nr. 2, Anul XXV, Nr. 98, 2018*, pp. 83-88;

Constantin Ungureanu, „Facultățile de la universitatea din Cernăuți (1875-1919)”, în *Studia Universitatis Moldaviae*, nr. 4 (104), 2017, pp. 32-97

C. Ungureanu, *Bucovina în perioada stăpânirii austriece (1774-1918). Aspecte etnodemografice și confesionale*, Chișinău: Editura Civitas, 2003;

Mihaela-Ștefănița Ungureanu, „Societăți studențești germane din Bucovina înainte de primul război mondial”, în *Analele Bucovinei*, XI, 2, București, 2004, pp. 345-349;

Nicolae Ursulescu, „Tudor V. Ștefanelli”, în *Suceava, Anuarul Muzeului Județean*, IV, 1977, pp. 281-288;

Aurel Vasiliu, „Bucovina în viața și opera lui Mihai Eminescu”, în *Eminescu și Bucovina*, Cernăuți, Ed. Mitropolitul Silvestru”. Proprietatea Societății pentru Cultură, 1943, pp. 203-481;

Dimitrie Vatamaniuc, „Bucovina în viziunea a trei instituții de cercetare”, în *Analele Bucovinei*, I, 1994, nr. 2, pp. 239-242;

D. Vatamaniuc, „Societatea „Junimea” din Cernăuți în lumina documentelor”, în *Analele Bucovinei*, V, 1998, nr. 2, pp. 44-49;

D. Vatamaniuc, „Aron Pumnul și Biblioteca gimnaziștilor din Cernăuți”, în *Analele Bucovinei*, 1997, 4, nr. 1, pp. 17-25;

D. Vatamaniuc, „Bucovina în viziunea a trei instituții de cercetare”, în *Analele Bucovinei*, I, nr. 2, 1994, pp. 133-136;

D. Vatamaniuc, „Bucovina și Lucian Blaga la centenarul nașterii sale”, în *Analele Bucovinei*, II, 2, București, 1995, pp. 247-249;

D. Vatamaniuc, „Dionisie O. Olinescu, arheolog și cronicar al vieții științifice, culturale și artistice”, în *Analele Bucovinei*, III, nr. 1, ianuarie-iunie, 1996, pp. 17-32;

D. Vatamaniuc, „Eminescu și Bucovina”, în *Analele Bucovinei*, II, nr. 1, 1994, pp. 44-49;

D. Vatamaniuc, „Intelectualii bucovineni, Eminescu și biblioteca gimnaziștilor români din Cernăuți”, în *Analele Bucovinei*, IV, 2, București, 1997, pp. 327-344;

D. Vatamaniuc, „Societatea « Junimea » din Cernăuți, în lumina documentelor”, în *Analele Bucovinei*, V, 1, București, 1998, pp. 81-93;

D. Vatamaniuc, „Biblioteca lui Aron Pumnul”, în *Analele Bucovinei*, V, 2, București, 1998, pp. 285-292;

D. Vatamaniuc, „Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina”, în *Septentrion*, Foaia SCLRB, anul XIII-XIV, nr. 19-20, 2002-2003, pp. 5-11;

Dragoș Vitencu, *Cernăuțiul meu*, Suceava: Editura Accent Print, 2008;

Erich Zöllner, *Istoria Austriei de la începuturi până în prezent*, traducere de Adolf Armbruster, București: Editura Enciclopedică, 1997;

IV. General Works

Ion Agrigoroaiei, *România interbelică*, vol. 1, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2001;

Constantin Bărbulescu, „Modernizarea lumii rurale românești. Dimensiunea igienică și sanitară”, în *Anuarul Institutului de Istorie «A.D. Xenopol»*, Iași, tomul XLI, 2004 pp. 189-203;

C. Bărbulescu, Vlad Popovici, *Modernizarea lumii rurale din România în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea. Contribuții*, Cluj-Napoca: Editura Accent, 2005.

Marin Bărbulescu, Deletant Deletant, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor, *Istoria României*, București: Editura Enciclopedică, 1998;

Lucian Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*, București: Editura Humanitas, 1997;

Silviu Borș, Florentin-Dan Păun, Ramona Schiau, „Biblioteci românești în secolul al XIX-lea”, în *Acta-Mvsei-Porolissensis*, XXVII, Zalău, 2005, pp. 562-569;

Traian Brăileanu, *Memorii. Statul și comunitatea morală*, București: Editura Albatros, 2003;

Ioan Calafeteanu, *Politică și interes național în România interbelică*, București: Editura Enciclopedică, 1997;

Iordan Chimet, *Dreptul la memorie, IV, selecție și antologie*, Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1993;

- Catherine Durandin, *Istoria românilor*, Iași: Institutul European, 1998;
- Ferenc Fejto, *Joseph II, Un Empereur revolutionnaire*, Paris: Librairie Academique Perrin, 1953;
- Ernest Gellner, *Națiuni și naționalism - Noi perspective asupra trecutului*, București: Antet, C.E.U., 1997;
- Vlad Georgescu, *Ideile politice și iluminismul în Principatele Române, 1750-1830*, București: Editura Academiei Republicii Socialiste Romania, 1972
- V Georgescu, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, ediția a III-a, București: Editura Humanitas, 1992;
- Vasile Goldiș, *Despre problema naționalităților*, București: Editura Politică, 1976;
- Mircea Grigoroviță, *Învățămintul în Nordul Bucovinei (1775-1944)*, București: Editura Didactică și Pedagogică R.A., 1993;
- Klaus Heitman, *Imaginea românilor în spațiul lingvistic german, 1775-1918. Un studiu imagologic*, București: Editura Univers, 1995;
- Keith Hitchins, *România, 1866-1947*, București: Editura Humanitas, 1998;
- Alexandru Husar, *Ideea europeană sau noi și Europa (istorie, cultură, civilizație)*, Iași: Institutul European-Hyperion-Chișinău, 1993;
- Nicolae Iorga, *Lupta pentru limba românească*, București: Editura Minerva, 1906;
- Istoria Românilor*, vol. VIII, *România întregită 1918-1940*, București: Editura Enciclopedică, 2003;
- Jaques Le Rider, *Mitteleuropa*, traducere de Magda Jeanrenaud, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1997;
- J. Le Rider, *Modernitatea vieneză și crizele identității*, traducerea de Magda Jeanrenaud, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1995;
- Irina Livezeanu, *Cultură și naționalism în România Mare, 1918-1930*, București, Editura Humanitas, 1998;

Constantin Loghin, *Istoria literaturii române din Bucovina*, Cernăuți: Editura Alexandru cel Bun, 1996;

Titu Maiorescu, *Istoria politică a României sub domnia lui Carol I*, București: Editura Humanitas, 1994;

Titu P. Matei, *ASTRA și rolul ei în cultura națională, 1861- 1950*, Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1986;

Camil Mureșan, *Marea Unire și dezvoltarea ulterioară a României moderne*, în „Memoriile Secției de Științe Istorice și Arheologie”, seria IV, tom XVII, 1992, București: Editura Academiei Române, 1992;

C. Mureșan, *Națiune, naționalism. Evoluția naționalităților*, Cluj-Napoca: Cercul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1996;

Vasile Netea, *Istoria Memorandului românilor din Transilvania și Banat*, București: Fundația Regele Mihai I, 1946;

Constantin Nuțu, *România în anii neutralității (1914-1916)*, București: Editura Științifică, 1975;

Gheorghe Platon, „Austria și Principatele Române în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Politică de anexiune sau misiune civilizatoare”, în *Glasul Bucovinei*, III, 1996, nr. 3, pp. 5-12;

G. Platon, „Desăvârșirea unității de stat-principal obiectiv al politicii românești, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și la începutul secolului al XX-lea”, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, XV, 1978, pp. 233-242;

Mircea Gr. Poșlușnicu, *Istoria muzicii la români*, București: Editura Cartea românească, 1929;

Vasile Pușcaș, Iancu Gheorghe, *Dezvoltare și modernizare în România interbelică (1918-1939)*, București: Editura Politică, 1980;

Ioan Scurtu, Cristian Troncotă, Natalia Tampa, Zamfirescu, Dragoș Bucur, Ion, *Totalitarismul de dreapta în România. Origini, manifestări, evoluție, 1919-1927*, București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 1996;

I. Scurtu, Liviu Boar, *Minoritățile naționale din România (1918-1925)*, București:
Arhivele Statului din România, 1995;